

ZA UČENJE NI NIKOLI PREPOZNO

Računalništvo se je začelo po drugi svetovni vojni pospešeno razvijati, toda računalniki še niso bili tako majhni in lahki, kakršne poznamo danes. Tehtali so tudi sto in več ton in so zasedli celo sobo. Tudi zmogljivi niso bili in znali so le nekaj preprostih operacij. Za osebno uporabo so bili neprimerni. Toda razvoj je šel hitro naprej.

V začetku osemdesetih let, ko so razvili prve osebne računalnike, smo Slovenci še živeli v Jugoslaviji, in posamezniki, ki so jih želeli imeti, so jih največkrat prethotapili iz tujine. Toda tedaj še zdaleč niso bili tako vsevedni, kot so današnji. V devetdesetih letih, ko smo se osamosvojili, pa smo jih lahko kupovali tudi doma po skoraj enaki ceni kot v tujini.

Leta 2000 so po vsem svetu prodali že na milijone teh sodobnih naprav, brez katerih si danes poslovanja tudi pri nas sploh ne moremo več predstavljati.

OKNO V SVET

Še tako majhen podjetnik, ki prodaja svoje znanje, storitve ipd., že dolgo ne more več brez računalnika. Računalniški strokovnjaki so »izumili« tudi svetovni splet, ki je sredi letošnjega maja praznoval dvajseto obletnico, in z njim elektronsko

pošto, ki je revolucionarno posegla v komuniciranje, saj sporočilo oz. dopis, ki ga pošljemo, že naslednji hip dobi prejemnik kjerkoli na svetu. Z elektronskim dopisovanjem je svet postal ena velika vas. Potem smo dobili še digitalne fotoaparate, ki so tudi osvojili svet, računalniki so postali zmogljivejši, svetovni splet hitrejši, in kmalu smo poleg dokumentov po elektronski pošti pošiljali tudi fotografije.

Dandanes lahko vsak, ki želi in zna, kramlja prek družabnih omrežij, kot sta Facebook in Twitter, ter v spletnih klepetalnicah komentira različne dogodke. Na voljo imamo spletno bančništvo, da nikomur ni treba več stati v vrsti v banki, itd.

Dejstvo je, da brez računalnika danes tudi posameznik težko živi. Računalnik ni le osmo čudo sveta, ampak je preprost in obvladljiv pripomoček, ki vsakomur po-

Stran / Page: 15

Doseg / Reach: 79000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1857 cm2

2 / 7

enostavi življenje in mu hkrati še zelo na široko odpre okno v svet.

UČENJE STAREJŠIH

In prav o tem, kako naj bi se računalniških veščin naučili tudi starejši ljudje, ki

Teja Breznik Alfirev, direktorica za korporativno komuniciranje in razvoj kadrov v podjetju S&T Slovenija

tega znanja še nimajo, smo se pogovarjali s **Tejo Breznik Alfirev**, direktorico za korporativno komuniciranje in razvoj kadrov v podjetju S&T Slovenija, ki v sodelovanju s Slovensko univerzo za tretje

življenjsko obdobje gradi mrežo mentorjev, ki so svoje znanje pripravljene deliti v obliki prostovoljstva. Ta projekt, ki se je začel maja letos, so poimenovali *Znaš, nauči drugega*. Podpirata ga tudi Ministrstvo za javno upravo in Evropski socialni sklad.

»Pravimo, da se mladi že rodijo s prenosnim telefonom in računalnikom v roki. Nekateri starejši pa mislijo, da je računalništvo tako zapleteno, da se ga ne bodo mogli naučiti, in jih je strah pred temi novodobnimi pripomočki,« je začela naša sogovornica in takoj poudarila, da so v zmoti tisti, ki menijo, da se starejši ne morejo naučiti delati z računalnikom. Omeni, da je učenje veliko bolj pri srcu ženskam kot moškim. Študentk slovenske Univerze za tretje življenjsko obdobje (UTŽO), ki deluje že 27 let, je namreč več kot 80 odstotkov. Najstarejša ima 93 let. »Ta gospa je dokaz, da za učenje nikoli ni prepozno!«

Sogovornica omeni, da v tretjem življenjskem obdobju veliko seniorjev obiskuje krožke umetnostne zgodovine, slikarstva, keramike, kiparstva, ustvarjalnega pisanja, učijo se tujih jezikov itd.

»V zadnjem obdobju je naraslo tudi zanimanje za računalništvo. Prav zato je Univerza za tretje življenjsko obdobje z veseljem sprejela našo ponudbo, da bomo usposabljali nove mentorje, torej tiste, ki so že računalniško pismeni. Potem bodo pa oni učili druge, ki teh veščin še ne obvladajo.«

ZNANJE JE DARILO MENTORJA

Torej so seniorji najprej učenci, potem pa mentorji. »Tisti, ki prevzame vlogo mentorja, bo drugega naučil, recimo, kako uporabljati elektronsko pošto, mu poma-

gal odpreti elektronski naslov, uporabljati digitalni fotoaparater in prenašati slike na računalnik itd.,« nadaljuje in doda, da je mentor vedno prostovoljec, torej je učenje brezplačno. Mentor lahko poučuje seniorja na domu, v kakem javnem prostoru ali pa najdeta kak kotiček za učenje na Univerzi za tretje življenjsko obdobje pa tudi pri njih.

»Dejstvo je, da je računalništvo abeceda sodobnega sveta. S pomočjo tega znanja

in svetovnega spleta (interneta) je življenje zabavnejše, bolj družabno, lažje pa tudi cenejše,« nadaljuje Teja Breznik Alfrev. Kdor obvlada računalnik in ima dostop do interneta (običajno gre za skupen paket operaterja, ki ponuja hkrati telefon, internet in TV-signal za mesečno naročnino) se lahko neomejeno pogovarja s prijatelji, svojimi sinovi in hčerami ter vnuki in hčerka naročila knjigo preko interneta. Sevnukinjami, če jih ima. Preko spleta lahko dela sem poleg in jo opazovala ter si misvsakdo, če ve, kako, hitro najde vsakršne informacije, na primer, kdaj je odprta t ali ona dežurna trgovina, ali imajo zeleno

NOV SVET

Simona Tomažin, upokojena knjigovodkinja, Medvode: »Sploh nisem človek za tehniko, zato si nisem nikoli želela imeti računalnika. Veliko berem, vsi moji otroci in vnuki pa imajo računalnik in enkrat mi je hčerka naročila knjigo preko interneta. Seveda sem poleg in jo opazovala ter si mislila, kako je to imenitno, da si kar od doma naročiš knjigo. In potem sem se odločila, da

se bom naučila računalništva, da bom tudi jaz lahko to naredila. Potem sem se svojih misli ustrašila in željo po računalniškem znanju za nekaj ur potlačila. Takrat sem se spomnila misli doktorice Toličičeve, ki je nekoč rekla, da si star, ko rečeš ne znam ali ne morem. Sklenila sem, da ne bom stara. Prenehala sem kaditi, pa ne zaradi zdravja, temveč zaradi denarja. S 'cigaretnimi prihranki' sem si najprej kupila LCD-televizor in konec februarja letos na prigovarjanje hčerke še prenosni računalnik. Pri nakupu mi je pomagal z nasveti moj mentor Borut. Prvo računalniško uro sva imela 25. februarja, prvih sedem dni po dve uri vsak dan. Bilo je kar naporno, hotela sem že vreči puško v koruzo, toda bilo bi me sram pred svojci in svojim učiteljem. Pa tudi spomin na kar velik izdatek za računalnik je pregnal te misli. S tipkovnico sem se hitro sprijaznila, ker sem pisala tudi na pisalnem stroju. Vse ostalo pa je bilo novo. Zdaj že 'surfam' po internetu in odkrivam nov svet. Z zanimanjem iščem nove stvari, odpovedala sem časopise, kajti to, kar sem včasih izvedela iz dnevnega tiska, najdem zdaj na spletu. Uporabljam elektronsko pošto in Skype. Počutim se samostojno, nisem odvisna od drugih, če ne bom mogla po nakupih, bom lahko le-te opravila iz dnevne sobe, pa še kaj drugega. Nisem zasvojena z računalnikom, mi je pa žal, da se nisem za ta korak odločila že prej.«

Tone Doma

Simona Tomažin: »Osvajanje računalniških znanj s pomočjo mentorja priporočam vsem, saj nikoli nisi prestar za učenje.«

Stran / Page: 15

Doseg / Reach: 79000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1857 cm2

4 / 7

E-PISMA VNUKOM

Zdenka Remic, sedeminosemdesetletna slušateljica krožka računalništva na UTŽO: »Računalništva se učim na Univerzi za tretje življenjsko obdobje eno leto. Pozimi sem zaradi prehlada precej manjkala in se nisem več znašla, zdaj pa imam osebno mentorico, ki prihaja k meni dvakrat tedensko. Zelo sem zadovoljna, veliko mi pomaga. Računalništvo je zame precej zahtevno, ker nisem nikoli prej delala z računalnikom. Želela pa sem si biti v stiku z mlajšimi – z otroki, vnuki in prijatelji – ne le po mobitelu, temveč tudi po elektronski pošti. Zdaj mi je to omogočeno. Na UŽTO sem si odprla svojo *gmail* elektronsko pošto in jo znam odpirati, posredovati in pošiljati svojo, tudi s pripnki. Rada sem tudi na tekočem z

dogajanjem doma in po svetu, in na spletnem brskalniku *najdi.si* imam hiter dostop do novic, TV- in radijskih sporedov ter posnetkov oddaj, tako da mi ni treba biti ravno ob določeni uri pred televizorjem ali radijem. Naročena sem tudi na spletno pošto *seniorji.info*, kjer se vedno najde kaj zanimivega. Da sem nekako osvojila računalnik, je bilo treba veliko volje in vztrajnosti, zdaj pa me čaka še veliko vaje, da bom znanje utrdila in ohranila. Vendar je nov svet, ki se mi je z računalnikom odprl, vreden truda.«

Alenka Steindl

Zdenka Remic: »Z znanjem računalništva se mi je odprl nov svet.«

knjigo v bližnji knjižnici, kdaj dela zdravnik, kje je najbližje šiviljstvo, čevljar ... S pomočjo spleta lahko rezervira hotel v domovini in tujini, kupi letalsko vozovnico ali pa vstopnico za gledališče itd. Na spletu je mogoče pogledati tudi stare oddaje, ki smo jih na tem ali onem televizijskem programu, ko so bile na sporedu, zamudili. Celokupujemo lahko, največkrat ceneje kot v trgovini. Preberemo lahko tudi, kdaj so pogrebi, katere številke so bile izžrebane na lotu ... In končno: veliko časopisov in revij ima tudi svoje spletne izdaje. Skratka – prek svetovnega spleta se lahko pride do nešteto informacij.

»Končno si v dobi informacijske tehnologije skoraj ne moremo več predstavljati, da tudi starejši ljudje ne bi uporabljali računalnika: bodisi za pisanje ali za zabavo (npr. za računalniške igre, pregledovanje spletnih vsebin, sodelovanje v klepetalnicah, uporabo programov za takojšnje sporočanje ipd.). Tudi uporaba elektronske pošte ter gledanje in obdelava audio/video materiala so zanje lahko zelo zanimivi.«

Kdor želi pri njih obiskovati izobraževanje za računalniške mentorje, naj se prijavi na elektronski naslov: eoto@snt.si. Izobraževanje poteka na sedežu podjetja S&T Slovenija na Leskoškovi cesti 6 v Ljubljani. Vsakdo lahko izbira med različnimi sklopi. Nauči se lahko odpreti in uporabljati elektronsko pošto, deskati po internetu ter oblikovati fotografije in iz njih narediti predstavitev, ki jo lahko deli s svojimi prijatelji. Tovrstno izobraževanje poteka enkrat mesečno in je brezplačno.

»Osnovno znanje računalništva pa se da hitro osvojiti. Mislim, da je čisti stereotip, da to znanje ne gre v starejše glave in da je računalništvo zapleteno,« je sklenila Teja Breznik Alfirev.

Neva Železnik

Stran / Page: 15

Doseg / Reach: 79000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1857 cm2

5 / 7

RAČUNALNIŠKO USPOSABLJANJE

Starejši ljudje lahko s pomočjo računalnika pridobijo veliko koristnih informacij in si olajšajo različna opravila, žal pa mnogi računalnika ne znajo uporabljati. Zato Univerza za tretje življenjsko obdobje skupaj s podjetjem S&T Slovenija organizira gibanje *Znaš, nauči drugega*, v okviru katerega je nedavno potekalo usposabljanje starejših mentorjev, ki svoje računalniško znanje že posredujejo drugim ali pa se na to šele pripravljajo. Poglejmo, kaj so nam povedali udeleženci tega usposabljanja:

Alenka Hitti, upokojena administratorica, Ljubljana: »Sama sem izkusila, da se lahko naučiš delati z računalnikom doma, s pomočjo praktičnega svetovalca. V mojem primeru je bil to moj nečak. Nato me je nekoč poklical znanec, ki nečesa ni znal, pa sem ugotovila, da znam svetovati in pomagati tudi drugim, celo po telefonu. Tako sem se prijavila v program *Znaš, nauči drugega* in od decembra lani pomagam pri učenju računalništva dvema starejšima slušateljicama: prva ima 74, druga pa 87 let. Hodim k njima na dom, učimo se enkrat do dvakrat na teden po uro in pol do dve uri. S tem načinom dela so slušatelji zelo zadovoljni. Običajno je tako, da so že obiskovali računalniške tečaje, toda doma imajo drug računalnik in drugo programsko opremo, zato se ne znajdejo. Ko pa jim sama praktično in s preprosto razlago pokažem, kako se kaj dela, se opogumijo in začnejo z računalnikom delati tudi sami.«

Borut Lipovec, upokojenec, Medvode: »Za prenašanje računalniškega znanja sem se odločil zato, ker se s tem tudi sam učim in rad pomagam ljudem. Na današnjem izobraževanju sem izvedel veliko novega. Starejše upokojence poučujem računalniške veščine na njihovem domu, ker se doma počutijo bolj varne in lažje sodelujejo pri učenju. Usposobil sem jih že pet; moja najstarejša učenka je stara 79 let. Brez računalnika si ne morem več predstavljati sedanjosti, poenostavil mi je življenje in mi prihranil marsikatero pot. Uporabljam spletno banko, elektronsko pošto, presnemavam filme, spremljam novice in druge zanimivosti.«

Ljuba Rothdieckman, administratorica, Ljubljana: »Imam pedagoško žilico, zato sem se odločila sodelovati pri izmenjavi znanja. Sem računalniški samouk

Stran / Page: 15

Doseg / Reach: 79000

Država / Country: SLOVENIA

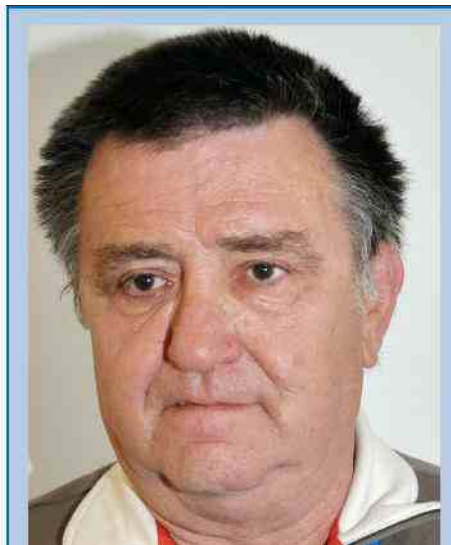
Površina prispevka / Size: 1857 cm²

6 / 7

in vem, kako težko je na začetku učenja. Kaj in koliko se bomo v projektu naučili, je odvisno od slušateljev. Za mano je že prva izkušnja, imela sem učenca, ki se je želel naučiti računalniški program Excel, ker je pomagal pri arhiviranju. Znanje je hitro osvojil. Treba je iti v korak s časom, tovrstno znanje nam prihrani čas in denar, z njim pridobimo veliko informacij, omogoča nam tudi stike z drugimi. To je pomembno v vseh življenjskih obdobjih, še posebno pa v pokoju.«

Zlata Ramovš, upokojena vzgojiteljica, Škofja Loka: »Že nekaj let delam z računalnikom, zato sem se z veseljem prijavila za mentorico gibanja *Znaš, nauči drugega* na Univerzi za tretje življenjsko obdobje. Na seminarju sem spoznala veliko novega, predvsem nekatere programske funkcije, za katere prej sploh nisem vedela, da obstajajo. Spoznala sem opozorila o varnosti pošiljanja elektronske pošte in se seznanila z nevarnostmi, ki prežijo na uporabnike interneta, ko plačujejo z bančnimi karticami, kot so kraja identitete in številke bančnih računov. Slušatelji gibanja si med seboj pomagamo in izmenjujemo izkušnje o računalniških programih. Svoje znanje bom posredovala naprej tistim, ki bodo to želeli. Želim si, da bi se mentorji tega gibanja občasno srečevali in da bi naše znanje posredovali zlasti starejšim od 80 let. Poučevanje ponujamo tudi na domu, če interese ti to želijo in imajo doma računalnik.«

Stojan Puntar, upokojeni komercialist, Dragomer: »Na tej delavnici sem zato, da utrdim svoje znanje, ki ga bom z veseljem delil z drugimi. Danes je računalnik nujno potreben, ker zelo poenostavi in skrajša doma vsa opravila. Mislim tudi, da mlajši podcenjujejo sposobnosti starejših ljudi. Ti se želijo izobraževati, in skupaj s svojimi slušatelji želim dokazati, da lahko obvladajo računalnik, si poiščejo vsebine, ki jih zanimajo, in vzdržujejo družabne stike. Prav želim si, da bi imel čim starejše učence, in zagotovo jih bom brez težav naučil uporabljati računalnik. Sam sem računalniški samouk, učil sem se iz literature. Računalnik vsak dan uporabljam za delo, izobraževanje, novice in družabne stike.«

Martin Žerjal, strojni tehnik v pokoju, Ljubljana: »Moji začetki pri uporabi računalnika so bili težki, to je bil zame povsem drug svet. Vnukinje so se norčevale, da sem starček in nimam pojma o sodobnem življenju. Zagrizel sem v ta drugi svet, osnove sem pridobil v treh dneh, na nekem tečaju, nato pa sem znanje poglobljil kot samouk. Danes lahko vnukinjam že marsikaj povem in jim pomagam. Tudi za projekt medsebojne pomoči pri učenju računalništva *Znaš, nauči drugega* sem izvedel preko interneta. Ker rad pomagam, sem se pridružil. S poučevanjem si bom zapolnil čas in se počutil koristnega. Zdaj sem pripravljen za učenje in pomoč drugim.«

Stran / Page: 15

Doseg / Reach: 79000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1857 cm²

7 / 7

Marjan Tršek, inženir tehnične matematike v pokoju, Ljubljana:

»Zanima me, kako najbolje predati računalniško znanje, ki sem ga podajal že v službi, starejšim slušateljem. Menim, da sta delo z računalnikom in uporaba možnosti, ki jih omogoča, pomembni dimenziji današnje pismenosti. Računalnik omogoča boljše in širšo komunikacijo, in ko ljudje spoznajo osnove uporabe računalnika, interneta in elektronske pošte, lahko zadovoljijo marsikatero potrebo. Zato je moj cilj, da pri izmenjavi znanja ugotovim potrebe in želje ljudi glede računalniške pismenosti ter jim jih pomagam uresničiti. Za sodelovanje v tem projektu sem se odločil, ker sem rad aktiven in imam tako še več stikov z različnimi ljudmi.«

Nataša Dremelj, diplomirana ekonomistka, Ljubljana:

»Zaposlena sem v mednarodnem podjetju S&T Slovenija, v katerem smo ustanovili strateško skupino, ki se ukvarja z družbeno odgovornostjo podjetja. Okolju bi radi povrnili nekaj od tega, kar od njega dobimo. Tako smo se povezali z Univerzo za tretje življenjsko obdobje

in skupaj ustvarili program *Znaš, nauči drugega*. Gibanju sem se pridružila kot prostovoljka, saj mi je takšno delo zelo blizu in me izpolnjuje. Mislim, da je pri starejših ljudeh veliko neizkoriščenega potenciala in znanja, in res bi bilo škoda, da tega ne bi izkoristili in si med seboj pomagali. Mladi imamo novejša znanja, starejši imajo izkušnje in modrost. Ko opazujem ustvarjalno in polno življenje starejših ljudi, vidim v njih svojo prihodnost in navdih. Gibanje *Znaš, nauči drugega* je šele na začetku in upam, da bomo uspešno sodelovali še naprej.«

Tanja Činč, strokovna sodelavka za PR, S&T Slovenija:

»Znanje je največje bogastvo, ki ga imamo, in prav je, da ga med seboj delimo. Izkušnja prenosa znanja bogati tako mentorja kot učenca. Proces je vedno vzajemen in prav zato toliko bolj dragocen. Sicer pa je ob pogledu na ljudi, željne znanja, in ob spremljanju njihovega napredka pri premagovanju ovir ves trud preprosto poplačan. V gibanju *Znaš, nauči drugega* sodelujem, ker vanj preprosto verjamem.«

Novinarski krožek Univerze za tretje življenjsko obdobje